

Referens

Sara Bylund

sara.bylund@botkyrka.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Yttrande över betänkande - Högre växel i minoritetspolitiken - Stärkt samordning och uppföljning (SOU 2020:27)

Diarienummer: KS/2020:394

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner yttrandet och översänder det som kommunens svar på SOU 2020:27, *Högre växel i minoritetspolitiken - Stärkt samordning och uppföljning*.

Sammanfattning

Botkyrka kommun har fått möjlighet att lämna yttrande på SOU 2020:27, *Högre växel i minoritetspolitiken - Stärkt samordning och uppföljning*.

Utredningen föreslår att det behövs ett omtag i det minoritetspolitiska arbetet. Det krävs en samordning och uppföljning som ger regeringen en tydligare lägesbild för att mer strategiskt kunna styra och prioritera arbetet. För att identifiera och undanröja hinder behöver de nationella minoriteternas erfarenheter och sakkunskap användas i högre utsträckning. Vidare behöver kommuner och regioner ett tydligt, konkret och pragmatiskt stöd och det behövs en samordning mellan statliga myndigheter för att alla ska dra åt samma håll. Utredningens föreslagna åtgärder berör främst samordnings- och uppföljningsmyndigheterna med syftet att förtydliga, utveckla och förstärka dess uppdrag.

.

Ärendet

Sedan januari 2010 har Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget haft nationellt ansvar för samordning och uppföljning av minoritetspolitiken. En rad viktiga insatser har gjorts inom uppdraget för att främja förverkligandet av de nationella minoriteternas rättigheter, de nationella minoritetsspråkens fortlevnad och utveckling och tillämpningen av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Kommuner och regioner i förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska samt utvecklings- och pilotkommuner inom strategin för romsk inkludering som fått stöd av uppföljningsmyndigheterna har tagit viktiga steg framåt. I övriga kommuner har dock genomförandet gått mycket långsamt och grundskyddet i minoritetslagen har fått

begränsat genomslag. Utredningen har kunnat konstatera att arbetet med samordningen och uppföljningen av minoritetspolitiken har inneburit en rad utmaningar. Uppföljningsmyndigheternas uppdrag är otydligt. Detta har fått betydelse för hur myndigheterna dels väljer att tolka sitt uppdrag, dels prioriterar i arbetet. Uppföljningsmyndigheterna har inte använt sig av möjligheten att själva definiera sitt uppdrag. Ingen fördjupad analys av uppdraget och myndigheternas roll utifrån skrivningar i förarbeten och regleringsbrev tycks ha gjorts. Uppföljningsmyndigheternas mandat i förhållande till andra myndigheter är vidare svagt och arbetet har tenderat att bli kortsiktigt. Otydligheten gör det svårt för kommuner, regioner och statliga myndigheter att veta vad de kan förvänta sig av uppföljningsmyndigheterna. Samverkan mellan statliga myndigheter har varit begränsad. Utredningen anser att de personella resurser som står till uppföljningsmyndigheternas förfogande för uppdraget har varit alltför begränsade i förhållande till regeringens ambitioner med verksamheten.

Det är även oklart för de nationella minoriteterna vad de kan förvänta sig av uppföljningsmyndigheterna vilket riskerar att leda till frustration, irritation och bristande tillit. Minoriteterna efterlyser en tydligare dialog kring nödvändiga prioriteringar och saknar i hög utsträckning en pådrivande funktion – en motor – i minoritetsarbetet.

Enligt regeringen ska det fortsatta arbetet präglas av ett rättighetsbaserat arbetssätt. Det innebär, enligt utredningens bedömning, ett förändrat förhållnings- och arbetssätt inom ramen för uppföljningen och främjandet av minoritetspolitiken. I detta ingår att identifiera och systematiskt motverka rättsliga, strukturella och praktiska hinder mot förverkligandet av minoritetsrättigheter, samt att bidra till att stärka de nationella minoriteternas tillgång till sina rättigheter. Det förutsätter ett ökat inflytande för minoriteterna och att gruppernas sakkunskap tas till vara mer systematiskt och i högre utsträckning i arbetet. För att uppföljningsmyndigheterna ska kunna arbeta på ett sådant sätt behövs ett aktivt angreppssätt, en djup förståelse för de folkrättsliga åtagandena som rör de nationella minoriteternas rättigheter samt ett brett perspektiv på minoritetsfrågorna och de nationella minoriteternas situation. Den nuvarande uppföljningen har inte i tillräcklig omfattning speglat de nationella minoriteternas situation. Minoriteternas möjligheter att lyfta problematiska frågor bör underlättas och de judiska, romska, sverigefinska och tornedalska minoriteternas roll i uppföljningsarbetet bör förtydligas. Samernas möjligheter att lyfta sådana frågor inom Sametingets uppföljningsuppdrag bedöms redan nu vara goda.

Föreslagna åtgärder

Utredningen föreslår följande åtgärder:

- Minoritetspolitikens nuvarande tre delområden ska ersättas med fyra tydliga delmål.
- Regeringen ska utveckla och använda sig av en särskild styrstrategi i sin myndighetsstyrning – minoritetspolitisk integrering.
- Institutet för språk och folkminnen ska överta Länsstyrelsens Stockholms nuvarande uppdrag som samordnings- och uppföljningsmyndighet för minoritetspolitiken rörande de judiska, romska, sverigefinska och tornedalska minoriteterna.

- Sametinget bör ges större frihet att utforma och bedriva den berörda verksamheten inom gällande regelverk med uppdraget att bevaka frågor som rör samiska rättigheter och det samiska språkets utveckling inom minoritetspolitiken.
- Sametinget och Institutet för språk och folkminnen ska samverka med varandra inom ramen för det minoritetspolitiska uppdraget i syfte att åstadkomma enhetlighet och effektivitet i arbetet.
- Ett särskilt rådgivande organ för samordnings- och uppföljningsansvaret bör inrättas vid Institutet för språk och folkminnen för att förstärka minoriteternas roll och inflytande.

Utredningen föreslår att förändringarna genomförs med verkan fr.o.m. den 1 januari 2022, med undantag för en ändring i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk som ska träda i kraft ett halvår senare.

Botkyrkas synpunkter

Botkyrka kommun ser positivt på att regeringen tillsatt en utredning som föreslår åtgärder om hur samordning, utveckling, och uppföljning av minoritetspolitiken ska organiseras. Kommunen ser en fördel med att nationella minoriteters sakkunskap ska tas tillvara på i högre utsträckning i det minoritetspolitiska arbetet. Förhoppningen är att kunskapshöjande och stöttande insatser kommer att kunna tas tillvara på av kommunen om en förflyttning av samordnings- och uppföljningsansvaret sker till Institutet för språk och folkminnen. Slutligen vill Botkyrka att statsbidraget ska ligga i linje med det åtagande som förvaltningskommun för finska språket innebär.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Leif Eriksson

Kommundirektör

Elif Koman André

Hållbarhetsdirektör

Expedieras till

Kommunstyrelsen